

JOSEF



Josef

drama i fem akter

av Christian Lanciai

Personerna :

Jakob
Rakel och Lea, hans hustrur

hans söner:

Ruben
Simeon
Levi
Juda
Dan
Naftali
Gad
Aser
Isaskar
Sebulon
Josef
Benjamin

en ismaelit
Potifar
hans hustru
två tjänare i Potifars hus
Faraos Kammarherre
Farao Amenhotep III
Muskänken
Bagaren
Fångvaktaren
två Faraos drabanter
egyptiska soldater
Farao Ekhnaton
Drottning Nefertiti
en överstepräst

samt annan personal, uppvakting, ismaelitiska köpmän, m.fl.

Handlingen äger rum i landet Kanaan och Egypten
cirka 1370-1350 år före vår tideräkning.

Copyright © Christian Lanciai 1993

Josef

Akt I scen 1.

Jakob Min älskade, nu är det över. Ditt barn är nu fött, och en son är oss given, och han är min första ordentliga, riktiga son! Jag var aldrig en lycklig man förrän idag. Först idag har mitt livs hela strävan nått fram till ett fullkomligt mål.

Rakel Men en sådan pärs till, och du kanske förlorar alltsammans.

Jakob Vad menar du, älskade Rakel?

Rakel Jag menar, att jag ej kan ge dig fler barn. Ett barn till, och du får kanske barnet, men jag skulle ej kunna ansvara för det.

Jakob Men, Rakel, du är ju den starkaste, segaste av alla kvinnor! Först nu har vårt liv fått sin början! Jag väntade på dig i fjorton förfärliga år av det hemskaste slavgöra hos den där gnidige nidingen Laban, och nu när vi äntligen vunnit vår seger som kröntes med vår förstfödde son får du ej börja tala om gräsliga vändningar som att ge upp!

Rakel Jakob, jag är ej ung längre. Jag blev en moder för sent, och det är inte ditt fel och inte mitt eget och kanske ej ens fader Labans. Men det tog på krafterna och på min moderssjäl att nödgas vänta på älskaren, som jag högt älskade själv med en ursinnig åtrå, i fjorton förfärliga år. Jag är utsliten av att ha väntat för länge. Nu är jag en moder på senhösten av min jungfrulighets blomning, men du har en son, och vi är båda nöjda och glada. Jag ber dig blott att låta det vara nog därmed och inte tvinga mig in i en vinter.

Jakob Du vill icke ha flera barn?

Rakel Vilken moder vill ej ständigt ha flera barn? Men jag tänker på dig, och jag känner mig själv och min kropp. Om du önskar behålla mig bör vi ej få flera barn.

Jakob Som du vill, moder Rakel, den allra mest älskade av alla kvinnor och mödrar. Men denna vår son skall bli såsom en prins genom din och min kärlek. Vad är mina övriga söner mot honom? Jag har redan glömt dem!

Rakel Det var aldrig klokt av dig att reta upp gamla Lea.

Jakob Den kon! Hon har aldrig fått vad hon förtjänat!

Rakel Men hon har fött många förträffliga söner åt dig, och hon kommer att med alla medel försvara dem mot denna menlösa nykomling.

Jakob Jag ska försvara min Josef mot dem och mot henne.

Rakel Hon är en vulgär lejoninna med rävens beräknande lömskhet och skrupelfrihet.

Jakob Men jag älskade aldrig din syster. Hon var bara kött för mig. Dig, Rakel, tillhör mitt hjärta, min själ och mitt liv, och det var alltid du endast och ej den andra.

Rakel Du gav henne likväl ett antal förträffliga söner.

Jakob De är bara mörka planeter mot solen, som är du och Josef.

Rakel Men vi står på jorden och lever på den.

Jakob Ja, men vi tre, du och jag och vår Josef, är mera för framtiden än hela världen.

Rakel Det tror du?

Jakob Jag vet det!

Rakel Då får vi nog svida också för en sådan bekymmersam framtid.

Jakob Nu måste du vila och sova.

Rakel Men Josef är min. Barnet tillhör sin moder så länge det växer. Först sedan blir det även moget för att taga intryck av faderns passioner och svekfullhet.

Jakob Håll honom väl, kära älskade. Ingen mor kan vara bättre än du. (*kysser henne.*)

Rakel Gå nu, min Jakob.

Jakob Jag går. (*Han går. Rakel diar sitt barn.*)

Scen 2. (Sjutton år senare.)

Juda Jag står inte ut med den där uppkomlingen Josef! Ända sedan han föddes har han bara vållat oss obehag med sin blotta existens!

Aser Du har rätt som alltid, Juda.

Ruben Visst är han odräglig, men inte kan vi ju döda honom för det. Han är ju i alla fall vår broder, och tänk på, att han var Rakels första barn och vad Rakel betydde för vår fader.

Isaskar Ja, hon betydde så mycket för honom att han tog livet av henne.

Ruben Hon dog av naturliga orsaker i barnsäng.

Juda Hon ville inte ha Benjamin, Ruben. Därför dog hon när han föddes. Vår far tvingade henne i barnsäng mot hennes vilja.

Levi Din hätska avund mot Josef och Benjamin, Juda, gör bara vårt förhållande till far ännu svårare.

Naftali Rätt, Levi! Vi vill ju inte bli arvlösa!

Dan Men vår far bara uppmuntrar Josefs odräglighet hela tiden. Det kan inte fortsätta så här. Det måste även du begripa, Naftali.

Naftali Visserligen, men vad kan vi göra åt saken?

Aser Ingen kan tiga och lida för evigt.

Sebulon Se upp! Här kommer han!

Juda I sin nya fotsida dräkt, som far gav honom bara för att skämma bort honom. Är han inte äcklig?

Ruben Det är inte hans fel, Juda.

Juda Nej, men det är inte vårt fel heller.

Josef (inträder, bättre klädd än alla de andra tillsammans) God morgon, bröder! Träter ni nu igen?

Juda Vi träter inte alls, Josef.

Josef Varför är ni då så mulna i uppsynen?

Simeon Och vad har du att vara så glad för?

Josef Ni måste ha sovit illa, så dystra som ni ser ut.

Gad Vi har varit uppe och arbetat sedan gryningen medan du tydligen har försovit dig.

Josef Inte alls. Jag sov bara så ovanligt gott i natt. (*sätter sig.*)

Isaskar Kom inte och säg att du har drömt någon ny sådan där storhetsvansinnig dröm nu igen!

Josef Du kallar dem storhetsvansinniga, Isaskar, bara för att du inte förstår dem. Själv förstår jag dem inte heller ännu.

Juda (till de övriga) Han har alltså drömt igen.

Sebulon Om det är någonting du kan här i livet, Josef, så är det att drömma. Men vad tjänar det till att drömma om du inte ens själv begriper dig på dina drömmar?

Ruben Vad är det du har drömt den här gången, Josef?

Dan Senast var det halmkärvar som bugade sig för honom.

Aser Vad var det den här gången? Fårskallar?

Simeon Dina kläder är mycket finare än våra, men ändå lär du knappast någonsin få oss till att kröka rygg för dig, din påfågel.

Josef Ni minns fel. Det var inte halmkärvar som bugade sig för mig. Det var era halmkärvar som bugade sig för min halmkärve.

Juda Ja, sådant händer bara i drömmar. Bara i drömmar kan man smickra sig själv hur mycket som helst utan att få fan för det.

Josef Men den här gången var det annorlunda.

flera Nå?

Josef Jo, det var inte banala halmkärvar den här gången. Det var solen och månen och alla stjärnorna.

Levi Vad var det med solen och månen och alla stjärnorna?
Naftali Han såg dem väl tindra i natten.
Isaskar Solen? Tindrar den i natten?
Josef Nej, bröder, det var faktiskt så att solen och månen och alla stjärnorna bugade sig för mig.

(Tystnad. De tio betraktar varandra.)

Naftali Och hur gör en måne när den bugar sig? Hur bugar sig en rund sol?
Simeon Dina drömmar, Josef, är knappast förtroendeväckande.
Dan Du gör dig bara till. Du bara skämmer ut dig.
Aser Vad gör du här bland oss arbetare, din drömmare? Gå hem och sov ihjäl dig och dröm dig själv åt helvete!
Ruben Dina egotrippade drömmar bara väcker förargelse, Josef. Det är bättre du håller tyst om dem.
Josef Men de betyder något.
Juda Ja, de tyder på ett astronomiskt självhävdelsebegär!
Isaskar Gå hem, Josef, innan vi slår ihjäl dig.
Gad Du duger inte till att vakta får.
Simeon Du är för fin för det.
Levi Gå hem och berätta din dröm för vår fader, så får du se vad *han* säger.
Josef Ja, det är kanske just vad jag borde göra.
Sebulon Så kan du rapportera om oss samtidigt. Berätta att vi har varit tykna mot dig för att du drömt så mycket.
Naftali Han blir bara glad då.
Juda Gå hem, Josef, och kom inte tillbaka! Vi orkar inte se dig längre om du ska hålla på så här!
Josef Seså, bröder, det var inte illa menat.
Simeon Nej, men du gör dig bara förhatlig för oss! Inser du inte det?
Josef Jag säger bara sanningen om vad jag drömmer. Är jag förhatlig för att jag är uppriktig?
Levi Gå hem, Josef, innan du gör skadan värre.
Ruben Ja, Josef, gå hem.
Josef Ja, ja, jag går. (*går.*)
Juda Nå, bröder, vad tror ni om detta?
Simeon Den bortskämde slyngeln behöver lära sig en läxa!
Naftali Det tycker jag med!
Juda Nästa gång han kommer tycker jag att... (*viskar med dem*)
Ruben Jag tycker inte om det här.
Levi Josef bäddar det illa för sig.
Ruben Kom, Levi, så går vi.

(Ruben och Levi går. De andra fortsätter den viskande överläggningen.)

Scen 3. Hemma hos Jakob.

Jakob Nå, min son, vad har du för nyheter idag?
Josef Allt står väl till, men mina bröder tycker inte om mina drömmar.
Jakob Har du drömt nu igen?
Josef Drömmarna bara kommer, och emedan jag sedan minns dem så bra måste de betyda något.
Jakob Du drömmer för mycket, min son. Det är inte bra att gå genom livet som en drömmare.
Josef Betyder det då ingenting, att man i drömmen får uppleva hur solen och månen och alla stjärnorna bugar sig för en och ägnar en sin hyllning?

Jakob Är det vad du har drömt?
Josef Ja.
Jakob Inte konstigt att dina bröder blir rasande på dig. Håll tyst om dina drömmar i fortsättningen för din egen skull, Josef. De är inte hälsosamma.
Josef Men vad betyder de?
Jakob Att solen och månen och stjärnorna bugar sig för dig skulle väl närmast betyda att din far och mor och alla dina bröder skulle ägna dig sin hyllning, men sådant är inte rimligt. Du är ju en av oss, och vi är fria människor. Inte bugar vi oss för varandra som slavar. Sådant gör man i Egypten för Faraos men inte här bland oss gudfruktiga hebreer.
Josef Förlåt mig, far.
Jakob För vad?
Josef För att jag drömmer så övermodiga drömmar.
Jakob Är du då ansvarig för dem? Kan du behärska dem? Du är bara sjutton år, min pojke, och en ung och vacker och ansvarslös svärmare. Dröm du bara vad du vill, men väck inte avund hos dina bröder med att berätta vad du drömmer för dem. De förstår sig inte på drömmar.
Josef Nej, jag har märkt det.
Jakob Och själv gör du det inte heller, för du är ung, men när du mognar kanske det blir en god drömtydare av dig. Gå nu till dina bröder i Sikem, och se till att allt står väl till med dem och alla fårhjordarna där. Kom sedan tillbaka och berätta för mig att du står dig väl hos dem igen. Jag vill inte att de ska bära avund mot min älsklingsson.
Josef Jag ska försöka försona mig med dem, far. Och jag skall inte berätta fler drömmar för dem.
Jakob Bra, min son. Jag trodde alltid att du lyckats ärva din moders överjordiska klokhets.
Josef Varför dog hon, far?
Jakob Det vet du. Hon dog för att hon födde Benjamin.
Josef Ville hon föda Benjamin?
Jakob Min son, det blev varken efter hennes vilja eller efter min vilja utan efter Guds vilja.
Josef Är då Guds vilja ond?
Jakob Nej, men ibland är den svår att begripa sig på.
Josef Precis som mina drömmar?
Jakob Ja, kanske det, min son. Gå nu åstad till dina bröder.
Josef Farväl, far. (*Josef går.*)
Jakob Raket, o Raket! När skall jag någonsin få frid för ditt evigt anklagande minne! Hur skall jag någonsin kunna förlåta mig själv! Men hur i all sin dar kan man behärska kärleken?

Scen 4.

Ruben (ensam) Jag hoppas vid Gud att ej Josef mer kommer till oss. Aldrig har en så vacker och godhjärtad yngling åtnjutit ett sådant outsläckt hat och en så bitter ologisk avund som Josef nu hjärtlöst betraktas med från sina farliga bröder. O Gud! Giv att Jakob ej mer sänder Josef till oss!
Juda (kommer fram) Där är du, Ruben! Har du hört att Josef är på väg hit?
Ruben Vad säger du, broder?
Juda Han har siktats på vägen och vågar att visa sig för oss igen.
Ruben (för sig själv) Ändå såg jag till att vi begav oss från Sikem, så att Josef ej skulle finna oss där.

Juda Ville du att han skulle ha hållit sig borta?
Ruben Naturligtvis. Ni vill ju taga hans liv.
Juda Icke taga hans liv. Bara ge honom vad han förtjänar: en läxa för livet.
Sebulon (kommer) Juda! Josef kommer!
Juda Jag vet.
Sebulon Ska vi göra oss av med den drömmaren nu?
Juda Åtminstone är det nu dags att vi tuktar hans övermod.
Sebulon Här är de andra.
Isaskar (kommer med de andra sex) Juda och Ruben! Vår lillebror kommer! Vad ska vi göra med honom?
Gad Det finns bara en sak att göra. Vi måste ta livet av honom. Han bara förtalar oss inför vår fader.
Aser På det att han själv ärver Jakob och vi alla blir utan arv.
Naftali Det är inte rättvist.
Dan Vi dräper den drömmaren och dränker hans fina dräkt i ett vilddjurs blod och berättar för pappa att lejonet knep lille drönaren.
Levi (kritiskt) Ruben, är du med om detta?
Ruben Och hur går det sedan, o bröder? Kan ni leva vidare sedan med en liten bror på ert samvete jämte er fars gråa hårstrån och livslånga hjärtesorg?
Juda Ruben är blödig.
Ruben Du vill då brutalt gå och slakta en lillebror?
Sebulon Han är odräglig. Han ber om det själv.
Isaskar Vad som helst är väl bättre än att härda ut med hans närvaro.
Gad Vi kan icke lida den inbilske bortskämde goddagspilten.
Aser Vi måste göra oss av med honom.
Levi Hur?
Ruben Vad ni än gör, så utgjut icke hans blod. Här finns en tom brunn. Nedsänk honom i den och låt honom försmäcka där, men den som rör ett hår på gossens huvud får med mig att göra.
Juda Vi hinner inte överlägga mera. Jag ser honom komma.
Sebulon Låt honom komma. (*Alla blir upptagna med sitt.*)
Simeon Vackert väder idag, eller hur?
Josef (kommer) Goddag, mina bröder! Hur står det till?
Ruben Kommer du från Jakob, lille Josef?
Josef Ja, och jag har hälsningar med mig till er från vår fader.
Juda Berättade du om dina drömmar?
Josef Ja.
flera Vad sade han?
Josef Han menade, att det är knappast troligt att han och moder Lea och alla ni och alla andra någonsin skulle buga sig för mig.
Sebulon Vilken klok fader vi har.
Juda Och vad sade du då till honom?
Josef Jag menade, att drömmarna ändå måste betyda något.
flera Som vad då?
Josef Som att ni alla kanske ändå en dag helt frivilligt skulle buga er för mig.
Sebulon (rasande) Grip honom!
Gad På honom!
(De anfäller honom, alla utom Ruben och Levi.)
Levi Slå bara inte ihjäl honom, gossar.
Josef (hjärtskärande) Vad menar ni, mina bröder?
Juda (sliter av honom den förhatliga klädningen) Bara detta, att du ska sluta reta oss med dina later!
Aser Håll fast honom, så att han inte rymmer!

Josef (*nästan naken*) Vad tänker ni göra med mig?
 Juda (*hårt*) Släng honom i brunnen!
 Isaskar Det är slut nu, gosse, med dina spionerier mot oss för vår fader!
 Gad Du skall aldrig mera få rapportera något till honom!
 Josef Vad tänker ni göra med mig?
 Juda (*hårt*) Släng honom i brunnen!
 Ruben Inte med huvudet före. Fira ner honom med rep.
 Dan Här är ett gott och hårt rep. Ska vi inte binda honom också, så att han inte klättrar upp igen?
 Ruben Du var alltid ett vilddjur, unge Dan.
 Dan Hellre det än en bortklemad blekfis som Josef.
 Josef Vad tänker ni göra?
 Juda (*hårt*) Fira ner honom! Låt det gå undan!
 (*De släpper ner honom i brunnen.*)
 Josef (*från brunnen*) Bröder! Vad ont har jag gjort er!
 Sebulon Du har retat oss till förbannelse! Skyll nu dig själv och tänk över vad du gjort tills du omkommer!
 Levi (*till Ruben*) Tänkte du verkligen låta honom dö så nesligt?
 Ruben Nej, när vi dragit vidare tänkte jag återkomma för att rädda honom och skicka hem honom.
 Levi Jag tänkte väl det.
 Naftali Så, bröder! Så var den saken avklarad! Nu glömmer vi Josef och hans erbarmliga storhetsdrömmar!
 Isaskar Är det så enkelt? Vem som helst kan komma här förbi, höra hans rop på hjälp, dra upp honom och höra vad vi har gjort.
 Sebulon Just det. Han är inte död än.
 Aser Vi borde ha dödat honom!
 Juda Tyst! Jag hör ett karavansällskap komma.
 Simeon Det är ismaeliter från Gilead. De är nog på väg till Egypten. De brukar sälja opium där.
 Dan Kunde vi inte skicka Josef ned till Egypten med dem?
 Juda Dan, din idé är inte så dum.
 Levi Han är i alla fall vår broder. Låt oss rädda hans liv och hellre sälja honom utomlands än göra oss skyldiga till brodermord. Vad tycker du om det, Ruben?
 Ruben Vad som helst är bättre än brodermord.
 Juda Hjälp upp Josef ur brunnen genast! (*några gör så.*) Detta är en genialisk lösning. Vi säljer Josef som slav till ismaeliterna, och så slipper vi honom för gott, och ändå har vi inte dödat honom. Vad kunde vara bättre?
 (*En smutsig Josef kommer upp igen.*)
 Sebulon Tacka oss, Josef, för vi har just räddat ditt liv.
 Josef Tänker ni inte döda mig?
 Levi Nej, Josef, du får leva, men ditt liv blir svårare än hittills.
 Juda Hör upp, ismaelitiska köpmän! Kom över hit ett slag!
 ismaelit (*kommer in*) Vad vill ni, min herre?
 Josef Ack, herre, om ni inte köper mig så mördar de mig av ren avund!
 ismaeliten (*går fram till Josef*) Du måste ha misshagat dem mycket, om de vill sälja bort en så vacker och välskapt ung man. Har du inte velat ha umgänge med dem?
 Josef Nej, jag vill aldrig mer ha med dem att göra!
 Ismaeliten (*till bröderna*) Ni måste ha missbrukat honom svårt. Vi ska behandla honom bättre. Han blir säkert en god tjänare om han får god behandling. Jag erbjuder tjugo siklar silver.
 Juda Vad säger ni, bröder?
 Sebulon Ett bra pris. (*De övriga instämmer.*)

ismaeliten Gott. Här har ni kontant betalning. (*till de sina*) Låt oss nu försvinna härifrån. (*till Josef*) Var inte rädd för mig, min unge vän. Vad heter du?

Josef Josef.

ismaeliten Josef. Om dessa brutala busar har kränkt dig, vackre Josef, så skall vi ismaeliter göra motsatsen. Kom, låt oss gå. (*Han går ut med Josef. Innan denne lämnar scenen ger han sina bröder en sista frågande blick.*)

Ruben (*efter att han försunnit, för sig själv*) Farväl, Josef. Jag gjorde vad jag kunde för dig.

Levi Något säger mig, att vi ännu kommer att höra av honom.

Ruben Låt oss hoppas det.

Sebulon Vad ska vi nu säga till vår fader?

Juda Vi gör som vi planerat. Här ligger hans klädnad kvar. Vi dränker den i blodet av ett får som vi slaktar, och så säger vi till den gamle att vi hittat klädnaden men inte Josef.

Levi Det kommer att krossa vår faders hjärta.

Juda Har du ett bättre förslag?

Levi Nej. Det är bättre att han får veta att Josef är död än att han får veta sanningen.

Sebulon Han har ju ännu Benjamin kvar.

Gad Bara inte Benjamin blir till en ny Josef.

Ruben Det tror jag inte han blir. Det finns bara en som Josef.

Juda Du kan alltid trösta den gamle, Ruben.

Ruben Ja, jag får väl göra det hur svårt det än blir, för ni lär knappast kunna göra det. (*lämnar dem.*)

Levi Om ni ursäktar lämnar jag er åt ert blodiga hantverk allena. Jag deltog ändå aldrig i planen.

Juda Vi klarar oss utan er.

(*Levi går. De övriga bereder sig att slakta ett lamm för att bloda ner klädnaden ordentligt.*)

Scen 5. Hos Jakob.

Benjamin Hur är det, pappa?

Jakob Jag vet inte. Jag känner mig så olustig. Jag är orolig för att något har hänt. Josef eller hans bröder borde ha hört av sig.

Benjamin Kommer inte Josef tillbaka snart?

Jakob Det är det han redan borde ha gjort.

(*Lea inträder.*)

Lea, min hustru, vad vill du?

Lea Juda har kommit.

Jakob Har Juda kommit? Se inte så ledsen ut för det! Är det något med honom?

Lea Sansa dig, min make. Han kommer ej med goda nyheter.

Jakob Har någonting hänt? (*Juda inträder med den blodiga klädnaden.*)

Juda Far, är detta den livklädnad som Josef bar?

Jakob Varför så gravallvarlig, Juda? Och varför är Josefs livklädnad så blodig? Vad betyder detta?

Juda Vi har funnit den men inte Josef.

Jakob (*går fram och känner på den blodiga klädnaden*) Förvisso är det Josefs kläder. Jag valde ut den själv. Den var det finaste som fanns på hela marknaden. Den var specialsydd av skickliga hantverkare från Österland. Men vad betyder detta klibbiga blod? Säg icke att det är min sons blod.

Juda Vad tror du?

Jakob Var fann ni den?

Juda Mellan Sikem och Dotan.

Jakob Jag sände min son till Sikem att söka upp er. Var var ni?
Juda I Dotan.
Jakob Och han följde er väg dit och råkade på vägen ut för detta glupska sadistiska vilddjur. Det får icke vara sant!
(Lea lägger armen om Juda för att trösta honom.)
Lea Det var svårt för dig att komma hit med ett sådant budskap.
Juda Det var det svåraste jag gjort i mitt liv.
Jakob Min son! Min son! Varför har du övergivit mig! Varför just du! Du var min ende riktige son! Du var den enda jag hade kvar av Rakel!
Lea (försöker trösta Jakob) Du har elva andra söner, Jakob.
Jakob (kastar henne på golvet) Bort, kvinna! Ingen kan trösta mig, och allra minst du, som jag fick vänta så länge på Rakel för! Jag älskade aldrig dig, ditt gamla nedriga kött, jag älskade bara Rakel! Och Benjamin blev sin moders död medan endast Josef var liv, liv, liv för mig och Rakel! Bort, allesammans! Jag står inte ut med människor längre! Jag ämnar följa min son vart han har rest och det snarast ner i graven!
Juda (skamsen) Jag är ledsen, pappa.
Jakob Det är ingenting mot vad jag är! Bort med er! Lämna mig i fred! Jag vill aldrig se min egen familj längre!
Lea Han måste få gråta ut. Kom, Benjamin. Kom, Juda. Vi kan inte trösta honom nu.
(går ut med Juda och Benjamin, men Benjamin springer tillbaka till Jakob och rycker honom i kläderna.)
Benjamin Gråt inte, pappa. Josef lever.
Jakob (kommer av sig i sin sorg) Vad säger du, gosse?
Benjamin Josef lever.
Jakob Hur vet du det?
Benjamin Jag vet det.
Jakob Är du också en boren drömmare?
Benjamin Nej, men Josef lever.
Jakob (lyfter upp honom) Jag önskar jag kunde tro dig. Men ditt ord står mot denna blodiga klädnad. Vem skall jag tro? Konkreta fakta eller ett barns oskyldiga ord?
Benjamin Tro på mig och tro på Josef.
Jakob Var är han då?
Benjamin Han är bortrest.
Jakob Vart då? Hur länge då?
Benjamin Jag ska hitta honom åt dig.
Jakob (sätter ner honom) Kom, min gosse. Endast du får sörja tillsammans med mig, för bara du har vållat mig lycka även i min djupaste sorg. För Rakel var du smärtans barn, men för mig förblir du lyckans barn. Kom, min son.
(lyfter upp honom och går ut med honom åt motsatt håll från Lea och Juda.)

Akt II scen 1. I Egypten. Hos Potifar.

Potifar Vad du berättar är ytterst märkligt, min unge vän. Hur kunde dina egna bröder handla på det viset mot dig? Vad hade du gjort dem?
Josef (nyklädd i vitt) Jag berättade för dem mina drömmar.
Potifar Här i Egypten betraktas drömmar som heliga profetiska ting, som om något snarare för folk samman i vördsamma diskussioner än vållar brödrastrider och mordlust. Ville de faktiskt döda dig?
Josef En eller två av dem ville det inte, och bara därför lever jag ännu. Min äldsta bror var den enda som direkt ville skona mig.
Potifar Och du hade tio äldre bröder?

Josef Ja.

Potifar Vad är det väl för en underlig familj som du kommer från? Är alla hebréer sådana?

Josef Ingalunda. Problemet är väl det att vi tolv bröder har fyra olika mödrar.

Potifar Aha! Din far har fyra hustrur! Nu närmar vi oss förklaringen till denna inre avund! Ni hebréer är alltså inte bättre än vanliga ismaeliter!

Josef Nej, så var det inte. Min far hade bara två hustrur, men han älskade bara en av dem.

Potifar Varför höll han sig inte till henne då?

Josef Han blev bedragen av sin svärfar Laban. Denne fick honom att arbeta för sig i sju år för att han skulle vinna hans dotter, och när bröllopet äntligen ägt rum efter sju års arbete och min far tog av slöjan av sin brud hade Laban lurat på honom den äldre systemen. Sedan fick han arbeta i sju år till för Laban för att få även den han älskade.

Potifar Vilket bedrägeri! Var även denne Laban en sniken hebré?

Josef Jag är rädd för det.

Potifar Fortsätt. Varifrån kom de andra hustrurna?

Josef De var vanliga tjänstepigor som fick tillfredsställa min far när hans hustrur inte orkade längre.

Potifar Och du var ende sonen till den hustru han älskade?

Josef Jag och en till.

Potifar Då förstår jag dina bröders avund. Ingen försöker mörda någon för att han drömmer, men dina drömmar utlöste deras länge återhållna avunds vilda raseri. Du är dessutom en ovanligt intagande man av det slag, att han antingen måste väcka hög sympati eller den extrema motsatsen. Ingen kan vara likgiltig inför dig, min sköne unge Josef, och jag är glad att jag köpte dig på marknaden. Du har väckt mitt förtroende, då du är en förståndig ordningens man, och jag vet att du aldrig skulle svika mig. Därför anförtror jag dig allt vad jag har i min vård. Jag är ofta ute på resor, men med dig i huset vet jag att allt mitt är i goda händer. Du har förlorat din familj, Josef, genom din familjs egen förskyllan, men i stället har du vunnit en Faraos hovmans fulla förtroende och uppsikten över allt vad han äger och har, vilket inte är litet. Var välkommen i mitt hus, Josef, som en fullt betrodd brorson.

Josef (*bugar sig*) Jag tackar dig, min ädle herre.

Potifar Och nu ska du få träffa min hustru. (*klappar i händerna. Potifars hustru gör entré, en mogen vacker kvinna.*) Detta är min älskade hustru. Vi har inga barn, men vi älskar varandra bara desto mer för det. Se nu till, min hustru, att vår unge vän Josef här får en ordentlig egyptisk middag. Han har knappast ätit under hela sitt liv.

hustrun Hur har han då lyckats bli så välväxt och skön att skåda?

Potifar Lidandet har förädlat honom. Detaljerna lämnar jag åt honom själv att redogöra för. Min hustru tar väl hand om dig, Josef. Hon lagar Egyptens godaste mat.

Josef (*bugar sig*) Jag hoppas få tjäna henne lika väl som er, min herre Potifar.

Potifar Det får du säkert. Jag måste gå nu. Tag hand om Josef, min hustru. Jag måste infinna mig hos Faraos. Farväl så länge, mina kära. (*går*)

Josef Vem är Faraos?

hustrun Guden som styr landet.

Josef Vad är det för en gud?

hustrun Bara en fåfång utklädd tyrann som inbillar sig att han är någonting. Man kallar honom Gud och dyrkar honom som sådan för ordningens skull. Annars skulle staten falla.

Josef Och Potifar tjänar direkt hos honom?

hustrun Ja. Därav vårt oförskämda oförtjänta välstånd.

Josef Finns det någon annan gud än Faraos?

hustrun Det finns många. Men Farao är den enda guden som är närvarande bland oss i mänsklig gestalt.
Josef Det finns då gudar över honom?
hustrun Ja, ett antal.
Josef Ni känner då inte den ende riktige Guden?
hustrun Vad är det för en gud?
Josef Han som skapat allt.
hustrun Menar du Amon?
Josef Nej, han har inget namn.
hustrun Berätta mera om denna för oss okända namnlösa mystiska gud.
Josef Det finns bara en Gud, och det är Han.
hustrun Säg det i Egypten, och du blir korsfäst för statsfientlig verksamhet.
Josef Men det är sant. Det finns bara en Gud.
hustrun I så fall gör du klokast i att glömma honom genast. I Egypten är en sådan förmätenhet enbart asocial och en förolämpning mot hela samhället.
Josef Men vi kan inte glömma en sådan Gud. Vi har alltid haft honom, och det är faktiskt den ende levande Guden.
hustrun Och du menar att det är den gud som hebréerna har hittat på, och det är bara hebréerna som känner till honom, och därför är hebréerna den ende Gudens enda utvalda folk. Är det så?
Josef Just så är det.
hustrun Min vän, du känner inte världen. Alla isolerade folk har sina isolerade gudar och fanatismer. I Egypten omfattar man alla andra länders och folks kulturer, religioner och gudar. Därför har vi så många.
Josef Du förstår inte. Det finns verkligen bara en Gud.
hustrun Vad du tjar. Kom och ligg med mig i stället.
Josef Vasa?
hustrun Kom och ligg med mig i stället för att prata strunt om oviktiga saker. Låt oss ha lite roligt tillsammans. Du är väl inte rädd för en vacker kvinna?
Josef Menar ni att...
hustrun Ingen falsk blygsamhet, om jag får be. Här har många unga vackra män kommit och gått, och jag har haft glädje av dem alla till uppbyggelse och nytta för både dem och mig. Sådant är vanligt här i Egypten.
Josef Menar ni på fullt allvar att jag skulle ligga med er, min egen välgörars hustru?
hustrun Ja, vad annars? Du är väl ingen oskuld heller?
Josef Är det normalt för er att bedra er man så lättsinnigt?
hustrun Var inte dum nu. Du anar inte vad jag kan för konst. Min man är bara en stackars gammal impotent träbock, och hans högsta mål i livet är att få bli mumie. Han är en mumie redan för mitt vidkommande. Tack och lov för att det finns män som du.
(försöker. Josef stöter henne ifrån sig.)
Josef Nej!
hustrun Jo! Var inte barnslig nu! Släpp efter! Var inte så spänd! Slappna av!
Josef Nej!
hustrun Vad du tjar. Förolämpas inte. Då kan jag bli farlig. Mig kan ingen neka något. *(griper tag i hans mantel.)*
Josef (arg) Vet hut, kvinna! *(flyr och lämnar manteln kvar i hennes hand.)*
hustrun Så lätt kommer du inte undan, din ärekränkare! Ingen har tidigare motstått Potifars hustru! *(ringer argt på tjänarna. Flera av dessa infinner sig.)*
tjänare 1 Vad står på, min fru?
tjänare 2 Är elden lös?

hustrun Se! Detta är manteln som tillhörde den nye hebreiske slaven, som min man har satt över er och över hela sitt hus! Fräckt försökte han våldta mig, men när jag ringde på hjälp smet han feget och lämnade kvar sin mantel! Är det inte höjden?

tjänare 1 Förfärligt, min fru!

tjänare 2 Skandalöst!

hustrun Vilken bedragare! Och honom har Potifar givit sitt fullaste förtroende! Spring genast till Potifar och kalla honom hem innan hebréen hämnas mitt motstånd och sätter eld på huset!

tjänare 1 Genast, min fru!

tjänare 2 Det ska inte dröja länge! (*De skyndar sig iväg.*)

hustrun Nu, min sköne Josef, kan du knulla med råttorna i Faraos djupaste fängelsehålor! Du skall alltid minnas mig tills du ruttnar bort i smutsen av din kyskhets förbannelse!

Scen 2. Vid Faraos hov.

Kammarherren Överste Potifar är strängt upptagen hos Faraos.

tjänare 1 Men vi måste få tala till honom!

tjänare 2 Säg att hans hustrus liv är i fara!

Kammarherren En hustru mer eller mindre.... ähm.... Alltid ska den där Potifar-hustrun bråka.... Nåväl, jag ska se vad jag kan göra. (*går*)

tjänare 1 Vad tror du?

tjänare 2 Kan det vara sant att Josef förolämpat vår matmor?

tjänare 1 Vad tror du?

tjänare 2 Vad vet jag?

tjänare 1 Fråga inte mig.

tjänare 2 Fråga inte mig heller. (*Kammarherren återkommer.*)

Kammarherren Ni hade tur. Överste Potifar blev just ledig. (*Potifar kommer.*)

Potifar Nå, era slynglar, vad är det med er?

tjänare 1 Ers nåd, er hustru....

Potifar Ja, vad är det med min hustru nu igen?

tjänare 2 Josef försökte våldta henne. (*Kammarherren lyssnar intresserat.*)

Potifar (ser på Kammarherren) Försvinn!

Kammarherren (lugnt) Ja, överste Potifar. (*går lugnt sin väg.*)

Potifar Nå, era glin, vad är det nu min fru har ställt till med nu igen?

tjänare 1 Hon gallskrek på hjälp....

tjänare 2 Och när vi kom var hon ensam med Josefs mantel i handen.

tjänare 1 Och då sa hon: Josef försökte just våldta mig!

tjänare 2 Och så framhöll hon Josefs mantel som bevis.

Potifar Det är också en fruntimmersberättelse! Gå hem med er båda två! Och se till så er matmor inte blir våldtagen fler gånger! Seså! Schas!

tjänarna Ja, herre. (*bugar sig och går.*)

Potifar Högst ovälkommet. Äntligen får jag en tillförlitlig tjänare som man kan anförtro vad som helst åt, och så lägger min hustru vantarna på honom. Och han är så ordentlig, att han vägrar tillmötesgå henne. Det är första gången det händer. Jag har aldrig haft något emot att min hustru håller sig med älskare så länge hon inte ställer till med skandal. Men nu är det skandal. Faraos egen Kammarherre hörde alltsammans. Jag beklagar, Josef, men jag måste offra dig. Hellre fred i huset med en till synes exemplarisk hustru än krig med en hustru som ropar skandal för att en oskuld ratat henne. Jag är ledsen, Josef. Jag kommer att sakna dig, men för syns skull måste du åka i fängelse. Min hustru har rätt så till vida, att Potifars hustrus ära ej får ifrågasättas. (*går*)

Scen 3. Faraos hov.

Farao Kom hit, Kammarherre! Vad var det nu för trassel den där Potifar hade med sin hustru igen?

Kammarherren (*viskar. Farao kan knappt hålla sig för skratt. Till slut brister han ut i gapskratt.*)

Farao Rätt åt den där självgode karriäristen Potifar! Må hans hustru förbli Egyptens dygdigaste kvinna! Vid den store Ptah och alla gudinnors helighet! Hon har legat med varenda playboy ur Egyptens societet, hon ansågs oövervinnelig, och så kommer det äntligen en oskuld som brädar henne! Vilken praktskandal! Vilken underbar merit för Potifar! Munsänk! Ro hit med ett glas vin! Vi måste dricka för den salige Potifar! (*Munsänknen skyndar fram och fyller Faraos väldiga bägare. Potifar inträder. Farao höjer bägaren.*)

Skål, Potifar, för din hustrus väl bibehållna ära!

(*Farao dricker, får det i halsen och sprutar ut alltsammans.*)

Din sakramentskade skenheliga munsänkensidiot, vad tusan är det du har hållt åt mig i bägaren?

munsänknen Bara vin, allsmåttige Farao.

Farao Bara vin, säger han! Det är ju värre än vatten! Jag har aldrig smakat en surare ättika! Åt fanders med honom! Släng honom i fängelse!

munsänknen Men, store Farao, jag gjorde ju bara min plikt!

Farao Din plikt, din rättfärdighet! Jag ska lära dig din plikt! Är det din plikt kanske att låta Farao sätta i halsen? Sätt honom i fängelse på vatten och bröd tills jag beslutat om jag ska nacka eller hänga honom!

(*Munsänknen föres sprattlande bort trots hans protester och bedyranden.*)

På tal om det så är jag hungrig. Var är den där självgode sockerbägaren med sina uppblåsta pastejer och gräddbakelser?

bägaren (*ilar nitiskt fram till Faraos tjänst med färska bakverk.*) Alltid till Faraos tjänst, allsmåttige gudomlighet!

Farao Så ska det låta! Allenast Farao är helig! Nå, hm, (*smakar på en bakelse,*) inte illa. (*provar en annan.*) Underbart. Så skall en deg jäsas! (*får plötsligt en sten mellan tänderna, bryter en tand, spottar blod.*) Vad Farao bakar du i brödet egentligen, din klumpiga klåpare! Har du satt stenar i stället för korinter?

bägaren (*förfärad*) Ers gudomlighet, det måste vara någon annan, en ren sabotör....

Farao Vad Farao tror du att jag är för en egentligen? Tror du jag har hur många tänder som helst? Se här! (*tar ut två bröstna tänder.*) Där gick nästan halva tandgarnityret!

bägaren Det måste ha varit någon som ville mig illa som satte stenar i degen....

Farao Skylla ifrån sig kan han också, den baktrågsbrutne babianen, som inte kan skilja mellan bakpulver och pyramidsplitter!

bägaren Jag är hemskt ledsen, men det skall aldrig hända igen.

Farao Nej, det ska det verkligen inte, men det enda sätt vi kan vara säkra på det är att du aldrig mer får tillgång till köket! Sätt honom i fängelse på vatten och bröd tillsammans med munsänknen! Må de reflektera över sina ohyggliga förbrytelser tillsammans!

(*Bägaren föres bort.*)

Nå, var var vi? Kammarherre, påminn mig!

Kammarherren Ni ville skåla med överste hovmannen Potifar för räddandet av hans hustrus ära.

Farao Men hon förlorade ju inte sin ära den här gången.

Kammarherren Nej. Just därför.

Farao Fan må begripa sig på moralen i det här landet! Nå, skål, Potifar, och välkommen tillbaka! (*dricker*) Den här gången var det drickbart.

Potifar Ursäkta mig, men jag måste bege mig hem för att se till min hustru.
Farao Ja, far du hem till din hustru, gamle Potifar, men se till att du kommer tillbaka!
Potifar Jag kommer alltid tillbaka, höge Farao. (*avlägsnar sig.*)
Farao Ja, den mumien kommer alltid att gå igen. Nå, låt oss nu utse vår nye överste munskänk och överste bagare efter de två ärkeförrädare som plötsligt vågade sig på rena attentatet mot vår blotta existens!
(*Kammarherrar och andra blir mycket bestyrdsamma.*)

Scen 4. I fängelset.

Fångvaktaren Detta är mycket märkligt vad du berättar. För en som inte känner dig skulle det låta ytterst osannolikt, men du är just en sådan person, som vilken kvinna som helst skulle dras till och som genom sin personlighets blotta skönhet skulle kunna göra en avundsman blind av hat. En vacker kvinna som försmås av en yngre man skulle aldrig förlåta den mannen om han var så ädel och skön som du, min Josef.

Josef Smicker gör sig inte i ett fängelse.

Fångvaktaren Jag ger dig hela fängelset. Jag behöver någon medhjälpare bland fångarna som jag kan lita på, som kan meddela mig vad som händer i fängelset som jag inte själv ser och som kan hjälpa mig med att hålla rent och snyggt och fängelset i ordning. Kan jag lita på dig?

Josef Naturligtvis.

Fångvaktaren Här får du alla extra nycklar som behövs. Blott en sak får du icke göra: rymma eller hjälpa någon rymma.

Josef Självklart gör jag inte det. Om jag inte uppför mig väl kan jag aldrig få upprättelse.

Fångvaktaren Ditt förnuft övertygar mig. På tal om drömmarna du tydde vilket tände dina bröders avund har jag nyligen fått hand om två olyckliga från Faraos hov som misskött sina plikter och som därför hamnat här. De oroas nu av irrationella drömmar som de icke kan begripa.

Josef Vad är det för olyckliga tjänstemän?

Fångvaktaren En munskänk och en bagare.

Josef Jag kan ju alltid lyssna på dem.

Fångvaktaren Jag skall hämta dem. (*går.*)

Josef Så får man här ett fängelse som lön för sina dygderika gärningar. Jag litade på mina bröder och blev därför tackad av dem med att under mordhot säljas till Egypten såsom slav. Jag vägrade att kränka hustrun till min avhållne välgörare och kastades som tack i fängelse. Hur kan jag mera lita på en enda medlem av den mänsklighet som handlar så? Likväl så ber de mig att tjäna dem med att uttolka deras drömmar, och det är det minsta jag kan göra för dem. Nå, här kommer nu en munskänk och en bagare som tackats lika varmt som jag av deras arbetsgivare, som tydligen var själve Farao.

(*Fångvaktaren återkommer med munskänken och bagaren.*)

Bagaren Är du den stackars själ som bara har fått fan för att du tolkat världens drömmar?

Josef Jag kan icke lova att rätt tolka era, men jag kan försöka.

Munskänken Vi har båda haft högst underliga drömmar, som påminner om varandra men som ändå skiljer sig.

Josef Vem skall berätta först?

Bagaren Berätta du först. Du var den som först fick gräl och åkte hit.

Munskänken Vi hade samma natt, herr bagaren och jag, var sin förunderliga dröm, och vi blir inte kloka på dem alls. Dock måste de betyda något särskilt. Min dröm var, att det framför mig stod ett härligt vinträd med tre rankor som sköt skott, och nästan genast slog dess blommor ut med mogna, härliga och rika druvor. Och jag pressade de druvorna och lät den underbara saften genast rinna ner i Faraos egen bågare direkt från trädet. Men jag är i onåd och får aldrig mera se den gudomlige Faraos ansikte. I drömmen gav jag Farao ändå bågaren i handen, och han visade sig vara nöjd. Var det en önskedröm allenast?

Josef Nej, min vän, det var en verklig dröm, och det bevisas av att du så klart och detaljerat minns den. De tre rankorna betyder lika många dagar. Inom dessa dagar skall du åter föras upp i ljuset och få dina gamla göromål tillbaka. Farao skall ångra sig och sakna dig, sin munskänk, och ge allt tillbaka vad han tagit. Men jag ber dig, munskänk, när du är där uppe att då minnas mig. Jag fördes bort ifrån mitt land med orätt och blev satt i detta fängelse med orätt. Om du själv får rätt så kan du även ge mig rätt.

Munskänken Du ger mig mer än bara hopp om livet. Om din tydning visar sig korrekt så skall jag verkligen ej glömma dig.

Josef Det tackar jag för redan. Nå, herr bagarmästare, vad var din dröm?

Bagaren Om överste munskänken blir benådad bör jag bli det också, ty min dröm var nästan likadan. Jag bar tre korgar på mitt huvud fyllda av allt vad jag hade bakat. På den översta fanns bakverk av de härligaste slag, allt sådant som vår avgudade Farao brukade frossa i. Men när jag bar dem upp till Farao åt himlens fåglar upp dem, och jag kom ej fram till Farao med mina läckra bakverk.

Josef Jag beklagar, käre bagare, men denna dröm bebådar inte samma lycka som vår munskänks. Tiden är den samma. Inom högst tre dagar skall du föras ut ur detta fängelse och hängas upp på trä, och himlens fåglar skall få njuta av ditt kött som läckerheter.

Bagaren Det var en förfärlig tolkning.

Josef Jag beklagar. Säg mig nu: vad har ni gjort?

Bagaren Det kom ett gruskorn i ett bröd som bakades av mig, och Farao bröt två tänder därigenom.

Josef Otur, käre bagare, om det ej var oskicklighet och slarv. Vad var det?

Bagaren Kanske båda.

Josef Och du, munskänk?

Munskänken Farao fick mitt vin i vrångstrupen.

Josef Det förklarar era drömmar. Du var oskyldig, min munskänk, men, du, stackars bagare, begick ett ödesdigert misstag. Era öden står i klartext över hela himlavalvet.

Fångvaktaren Jag hör någon komma hit. Det måste vara Faraos drabanter.

Josef Nu ska vi få veta om jag tolkat era drömmar rätt.

(Drabanterna inkommer.)

drabant 1 Finns här en munskänk och en bagare?

Fångvaktaren Ni har dem här framför er.

drabant 1 Kom med mig, herr munskänk! Farao behöver dig!

Bagaren Och jag då?

drabant 2 Är du Faraos bagare?

Bagaren Ja.

drabant 2 Kom med mig då till avrättningsplatsen. Farao har haft en gräslig tandvärk ända sedan du gav honom sten i brödet.

Bagaren Ack, jag arme sate! Ve mig! *(Munskänken och bagaren föres ut.)*

Josef Där går de nu, och det var inte deras drömmars fel. Jag sade bara som det var. Nu blir vår munskänk glad, så glad att han av rena glädjen strax skall glömma mig.

Fångvaktaren Var inte ledsen, Josef. Du skall få det bra hos mig i fängelset som min betrodde vän och hjälpare.
Josef Vad är det ljuvligaste fängelse i världen mot en glimt av ljus i frihet?

Scen 5. Faraos hov.

Farao (reser sig inför hela hovet) Finns det ingen i hela detta rike, världens mäktigaste rike, som kan tyda mina drömmar? Är jag då en härskare blott över idioter?

Kammarherren Ursäkta ett påpekande, men synbarligen kan icke heller Farao själv tyda sina drömmar.

Farao Nacken av med honom! Nej, förlåt mig, käre kammarherre, men er näsvishet tar sig ibland väl fräcka uttryck! Det är jag som har drömt dessa fasansfulla drömmar! Inte kan man kräva av en drömmare att han skall tyda sina drömmar själv! Slå i mer vin, min tappre munsänk! Jag behöver dricka!

Munsänken (fyller i) Farao, om ni ursäktar att jag dristar mig till att tala, men jag minns just en av mina gamla synder.

Farao Tala, om du har ett sätt att tyda mina osmältbara drömmar.

Munsänken Jo, det har jag verkligen. När jag blev satt i fängelse tillsammans med den gode bagaren....

Farao Nämn aldrig honom, eller du blir hackmat för asgamarna som han! Jag lider ännu av den tandvärk som han gav mig! Se här vad han gjorde! (*visar en stor lucka i tänderna.*)

Munsänken Jag ber Farao om ursäkt och om tillgift, men vi drömde båda samma natt olika drömmar om vår framtid och blev mycket konsternerade. Där fanns i fängelset då en hebré som hette Josef och som visste någonting om drömmar. Han uttydde våra drömmar och förkunnade att jag snart skulle tas till nåder men att bagaren dessvärre skulle gå åt pipan. Samma dag inträffade just det han hade förutspått.

Farao (till Potifar) Finns det i fängelset en oumbärlig tydare av drömmar som man skamlöst tillåter försmäkta medan Farao ej kan sova?

Potifar Ja, jag känner honom. Han är ung och heter Josef.

Farao Hämta genast upp honom till mig! (*Potifar avlägsnar sig skyndsamt.*)

Min munsänk, hör nu på! Om det är sant att den där Josef verkligen kan tyda även mina outrannsakliga drömmar är din lycka gjord. Men om du bara talat nonsens, som du brukar göra, har du gjort det nu för sista gången, och i så fall åker du i fängelse igen!

Munsänken O Farao, jag är numera van vid dessa resor ut och in. Om bara jag får komma ut igen så har jag ingenting emot att avlägsnas från hovet.

Farao Man vet aldrig om du kommer ut igen! Åtminstone så vet jag aldrig själv vad jag beslutar! (*Potifar återkommer med Fångvaktaren och Josef.*)

Här får vi nu se två bleka mörka skuggor från en undre värld av smuts och lidande. Vem av dem är drömtydaren?

Fångvaktaren (böjer knä) Jag har den stora äran att inför den store Farao få förevisa mönsterfången Josef.

Farao Det är inget svar på frågan! Är du Josef, eller är det denne pilt?

Josef Jag är ej längre pilt, o härskare. Jag har fyllt mer än tjugo år.

Farao Du är då rena barnet. Vem har satt ett barn i fängelse?

Fångvaktaren Jag vet ej vem, jag vet ej varför. Allt jag har att göra är att vakta fångarna för att de ej skall rymma.

Farao Varför blev du satt i fängelse, du arme pilt?

Josef Ni borde hellre fråga varför jag blev såld som slav till detta land.

Farao Nå, varför blev du såld som slav till detta land?

Josef För att jag ägnade min själ åt drömmar.

Farao (nöjd, till omkringstående) Detta börjar bra. – Du kan med andra ord då tyda drömmar?

Josef Det är inte säkert alltid, men jag tror att jag förstår mig på vad drömmars väsen handlar om.

Farao I så fall kan du väl hantera svåra makter.

Josef Det är inte säkert alltid.

Farao Nå, vi skall då pröva din förmåga. Hör nu vilka fullkomligt vidunderliga drömmar jag har haft! Jag stod på stranden av den sköna Nilen, och vad ser jag då? Jo, upp ur Nilen kommer, icke flodhästar, men feta kor, och de var vackra och välmående och betade av hjärtans lust i vassen, och jag fröjdades åt deras präktighet och glada hälsa. Men så kommer sju kor till upp efter dem, och de är magra och eländiga, och de ser för djävligt fula ut, och jag har aldrig sett så hemska vämjeliga djur förut, loppbitna, utsvultna och skabbiga med blodsprängda och galna utstående ögon. Så bedrägliga var de i sitt elände att jag ryggade inför de arma monstrens nödlidande fulhet, men då inträffar det värsta: dessa vederstyggliga loppbitna kor går tveklöst på de feta, och de äter upp dem! Vid min själ, jag trodde först att deras avsikt var att täcka dem och kopulera, men de åt i stället upp dem, började med svansen, slök dem som en boaorm, och alla de sju feta glada korna uppslukades fullständigt med hull och hår! Och ändå var de magra anskrämliga korna sedan lika magra som förut! Jag trodde inte mina ögon, flydde i panik och vaknade i kallsvett, drypande av fasa! Och det var blott första drömmen. Vad tror du om den?

Josef Hur var den andra drömmen? Kanske den bekräftar eller kompletterar innehållet i den första.

Farao Knappt var jag helt återställd och hade lugnat ner mig efter den makabra drömmen, så att jag på nytt var modig nog att våga lägga mig till rätta för att fortsätta min sömn, så började jag genast drömma om igen, och vad får jag se då? Jo, hör och häpna! Sju ax ser jag växa fram på ett och samma strå, och de är fulla, gyllene och vackra, men så skjuter det upp sju ax till, och de är tunna och förtorkade och svedda av den hemska östanvinden till just ingenting. Och dessa sju förbrända ax uppslukade de sju som var så lovande, och ingenting blev kvar av dem, men de sju magra axen var precis så näringsfattiga som förut. Åter vaknade jag upp och denna gång så upprörd och chockerad som ej någonsin tillförne. Ja, det kändes rent ut sagt som om all världen stod inför en överhängande livsfara, som jag direkt bar ansvar för i egenskap av mitt lands suveränaste och högsta furste. Kan du tyda dessa oformliga drömmar, gosse, är du duktig.

Josef Oroa sig inte, Farao. Saken är fullständigt klar. Två drömmar indikerar och bekräftar en och samma varning. De sju feta korna och de sju fullmogna axen anger sju år av rik skörd och överflöd och blomstring. Men när dessa sju år är till ända blir det missväxt, skördarna slår fel, det blir förändringar i det så känsliga klimatet, och sju nödår kommer, som uppslukar alla vinster från de sju fruktbara åren. Mitt råd är nu följande. Må Farao finna sig en klok och redig man, som han må sätta över landets jordbruksministerium. Så må denne föreståndare organisera duktiga tillsyningsmän, som under de sju rika åren må ta upp en femtedel av avkastningen i Egyptens land och så församla och förvara allt som kan bevaras för de kommande nödåren, ty de svåra åren blir i sanning svåra. När de kommer skall det då i lagren finnas tillräckliga mängder av förråd och mat för att ej landet under hungeråren skall behöva lida nöd trots missväxt runtom hela världen.

Farao (förbluffad och imponerad) Vi har fått en sann profet till skänks som gäst i vårt Egypten. Din uttolkning tilltalar mitt hjärta och min fantasi, och instinktivt förstår jag att din mening är just vad de svåra drömmarna försökte säga mig. Jag tror på dig, du hjon från fångelset. Och vad är riktigare än att detta främlingshjon, som ensam i Egypten kunde tyda Faraos svåra drömmar, blir den föreståndare som krävs för

genomförandet av förberedelserna för den hungersnöd som kommer om sju år? Min Josef, du skall vara min minister och min närmaste medhjälpare. Jag känner själv intuitivt att landet står inför en kris, och någon outrannsaklig försyn har sänt dig till vår sida för att lotsa oss igenom ökenstormen. Må det kungöras i hela landet! Allt skall vara ditt i hela detta anrika Egyptens land, ej någon dörr skall vara stängd för dig, jag sätter dig nu över hela landet med dess kolonier och provinser, och allenast tronen må förbliva min. Jag sätter min signetring på ditt finger, (*gör så,*) och min gyllene befallningskedja överlåter jag åt dig.

(hänger sin guldkedja om Josefs hals.)

Men vad ser mina blåa ögon? Hur kan denne prins av blodet, denne statsminister tillåtas uppträda i bedrövliga smutspaltor ifrån fängelset? Här står han smutsig, orakad i trasor som en nyss upplindad mumie! Skaffa honom anständiga kläder, skruda honom i vit marskalksdräkt, i guld och siden och med lämplig huvudbonad! Josef är nu högst i riket efter Faraos!

(Hastigt putsas Josef upp, och han blir omklädd till motsatsen av vad han varit.)

Potifar (rörd, kommer fram) Jag ber dig, Josef, att förlåta en som alltid trodde på dig.

Josef Din gemål försökte att förföra mig, men hon förförde endast dig med sina lögner. Jag förlåter dig, ty du var hennes man.

Potifar Jag tackar dig, min vän, och hädanefter min värderade kollega och min chef.

Faraos Du skall få åka genom hela landet i en kunglig vagn efter min egen, och man skall framför dig ropa "Abrek!" för att giva plats åt Faraos utvalde övertjänare. Och så skall fortgå lika länge som vi båda lever. Jag är Faraos, den högste Gudens närmaste ställföreträdare på jorden, all makt i vår värld går genom mig, och du står närmast mig. Det innebär, att allt i världen styrs av vad din vilja önskar. Det är myndigheten som jag nu tilldelar dig. Var hälsad, du berömlige initiativtagare till vår framtid, underbara ansvarstagare för landets välfärd och gudomliga bekyddare av landets och av världens väl. Jag hälsar dig välkommen, ledsagare för Egyptens väl! *(omfamnar honom. Alla jublar.)*

(Josef vänder sig efter omfamningen om mot hovet och allmänheten, färdigt nyupplädd med gnistrande smycken, och hälsar värdigt. Han är helt förvandlad från miserabel fängelsekund till värdig statsman.)

Akt III scen 1. Hos Jakob.

Jakob (mycket åldrad) Mina söner, vi har fått problem. Det råder hungersnöd i hela världen, och den stora svälten har nått Israel och Kanaan. Emellertid så har vi pengar. Jag har hört från tillförlitligt håll att det finns lagrade förråd av mat och säd i rikedomarnas Egypten. Därför vill jag be er dra dit ner och köpa säd så mycket ni kan transportera, så att jag kan göra någon god affär på kuppen.

Juda Vi kan transportera mer ju fler vi är. Då borde Benjamin få följa med oss också.

Jakob Aldrig. Han är Josefs ende broder och det enda barn av Rakel jag har kvar. Jag släpper honom aldrig.

Ruben Pressa inte Pappa, Juda.

Juda Nå, vi får väl kanske göra flera resor till Egypten då.

Jakob Så länge hungersnöden pågår är vi hänvisade till Egyptens kloka jordbrukspolitik. Ja, det kan hända att det blir fler resor.

Juda Låt oss fara då förrän Egyptens spannmålslager sinar!

Scen 2. Hos Josef.

Kammarherren Herr Josef, nu tror jag att de är här.
Josef (upptagen, skriver) Vem då?
Kammarherren En skara bröder ifrån Kanaan.
Josef (blir uppmärksam) Hur många är de?
Kammarherren Tio.
Josef Och vad vill de?
Kammarherren Köpa säd, som alla andra.
Josef Nå, låt mig få tala med dem. Visa in dem.
(*lägger pennan åt sidan, gör sig redo.*)
Äntligen är dagen här. Nu kan det stora skådespelet börja.
(*Kammarherren visar in bröderna.*)
Kammarherren (förklarande, till bröderna) Förmannen för jordbruksministeriet önskar tala med er.
Josef Det är bra, min Kammarherre. Lämna mig allena med dem.
(*Kammarherren går.*) Nå, var kommer ni ifrån?
Juda Från landet Kanaan.
Josef Det landet känner jag ej till. Man har berättat för mig att ni är gemena spioner, som har kommit hit blott för att se Egyptens svaga militära punkter.
Juda Vi har bara kommit hit för att försöka köpa säd, ty landet Kanaan, som alla andra länder, lider hungersnöd.
Josef Och därför skall Egypten nu försörja hela världen. Därför drager alla länder fördel av Egypten. Därför önskar Babylonien överfalla och erövra detta godtrogna Egypten.
Ruben Vi är icke spioner. Vår familj är hederlig, vi sändes ut på uppdrag av vår fader för att köpa säd åt Kanaans hungrande befolkning.
Josef Så ni har icke enbart kommit hit för att slugt profitera på all världens hungersnöd och göra er en god affär på vår försynta jordbrukspolitik?
Ruben Vi kommer hit i hungersnöd blott för att stilla denna hungersnöd ej blott för vår familj men för så många i vårt land som möjligt.
Josef Ni är alltså alla bröder?
Juda Ja.
Josef Hur många bröder är ni?
Juda Tio.
Ruben Tolv.
Josef Jag hör två olika förslag. Om ni är tolv, var är de två som fattas?
Juda En är minderårig och har stannat hemma hos vår fader.
Ruben Och den andra är ej mera till.
Josef Jag tror fortfarande att ni kan vara spioner. Dessa egendomliga hebréer är ju kända för sin överlägsna lömskhet. Jag skall pröva er. Ni slipper inte härifrån förrän er yngsta broder kommer hit och jag får se att ni har talat sanning. Några av er får bege er hem och hämta honom.
Ruben Detta är ej rimligt. Tänk på alla dom där hemma som behöver mat och hjälp! Jag ber er, store förman och minister! Varje dag är dyrbar! All den säd vi köpt för dyra pengar måste genast hem!
Josef Nåväl, jag är ej oresonlig. Ni får resa hem med all er mat, men en av er får stanna här som gisslan tills ni alla kommer åter med er yngsta broder. Jag tror ni är hederliga män, men jag får ej ta några risker.
Ruben Juda, se nu vad du åstadkommit! Detta är ditt fel allenast! Sade jag er inte att ni skulle skona drömmaren er broder? Detta hade aldrig hänt om vi ej burit oss så skamligt åt mot Josef. Det är du, kortsynte Juda, som nu dragit skammens smutsiga olycka över vår familj och hela Israels hus!

Juda Jag visste icke vad jag gjorde.
Josef (för sig själv) Nej, ni visste icke vad ni gjorde, men ni gjorde det, och jag har gråtit sedan dess. Men Ruben tycks ha delat mina tårar hela tiden.
 – Dig behåller jag som gisslan. Du ser störst och lömskast ut i denna sluga brödraskara. Säg mig vad du heter.
Simeon Simeon.
Josef Simeon, du stannar i Egypten här hos mig. Ni andra reser hem med all er säd och får er broder åter när ni kommer ner igen med den ni lämnat hemma.
Ruben (bugar sig) Faraos vilja är vår lag.
Josef Jag är ej Faraos. Jag är blott hans ställföreträdare och förman.
Ruben Vi skall återvända med vår yngste broder.
Josef Det är bra. Försvinn ur landet. (*Bröderna backar ut, bugande ödmjukt.*)
 För ut den där och sätt honom i ett av Faraos palats som hovets gäst. Och lägg tillbaka dessa tio bröders erlagda betalningar i deras vetesäckar, så får de en smula huvudbry och kommer de än kvickare tillbaka.
Kammarherren Som ni vill, vår dyraste minister, men jag kan ej helt förstå er mening med att vålla dem bekymmer.
Josef Du får se, min vän, med tiden.
 (*återgår till sin bokföring. Kammarherren går.*)

Scen 3. Hemma hos Jakob.

Jakob Nå, hur gick det, era miserabla drumlar? Varför ser ni så handfallna ut? Vad har hänt med Simeon?
Juda Vi hade otur.
Levi Det uppstod komplikationer.
Naftali Men vi fick köpa säd.
Isaskar Vi är fullastade!
Jakob Inga undanflykter! Har ni slarvat bort Simeon som ni slarvade bort Josef?
Sebulon (till de andra) Vad ska vi säga?
Dan Vi har ingenting att dölja.
Juda Vi hade otur, far.
Jakob Ruben, svara du. Alla dina bröder är omöjliga. Man kunde tro att de tappat bort all säd på vägen och försöker dölja det. Var är Simeon?
Ruben Det uppstod komplikationer, far. Simeon nödgades stanna kvar i Egypten.
Jakob Varför? Trivdes han bättre där? Fann han sig plötsligt en egyptisk fjälla?
Ruben Det är värre än så, far.
Juda Vi blev misstänkta för att vara spioner. Därför behöll Faraos ställföreträdare Simeon som gisslan tills vi kom tillbaka.
Jakob Nåväl, allt ni behöver göra är att göra er trodda med att fara tillbaka och hämta honom. Jag måste ändå be er köpa mera säd. Saken är klar.
Ruben Det svåraste återstår, far.
Jakob Nå?
Ruben Nästa gång vi reser ned måste vi ta med oss Benjamin.
Jakob Varför i fridens namn då? Vad har Benjamin med saken att göra?
Ruben När vi blev förhörda tvingades vi avslöja att vi hade en bror till.
Juda Det var du, Ruben. Jag sade att vi bara var tio.
Ruben Du ljög. Jag sade sanningen. (*till Jakob*) Jag sade att vi var tolv bröder, och då ville den där uppsyningsmannen veta allt om de andra två.
Jakob Och så ville han se Benjamin för att kunna tro er. Det var inte bra att du ljög, Juda. Det är aldrig bra att ljuga. Nå, vad sade ni om Josef?
Ruben Att han inte mer är till.

Jakob Ni gör det inte lätt för mig. Jag förlorade min älsklingsson, och nu vill ni ta Benjamin ifrån mig också, min sista son med Rakel. Hur kan jag veta säkert att ni för med er Benjamin hem igen? Jag litar inte på er. Jag har aldrig helt kunnat lita på er ända sedan Josef försvann, och jag fick aldrig se hans lik ens, bara hans ohyggliga blod. Vad hände egentligen? Jag sände honom till er. Jag har alltid misstänkt att ni vet mer om saken än vad ni berättat. Fick ni se honom levande? Hade ni något att göra med hans död?

(Bröderna ser villrådigt på varandra.)

Juda Vi vet inte mer än du, far. Vi fann bara hans blodiga klädnad.

Jakob Och du, Juda, lögnaren, är den enda av er som vågar tala. Det var du som kom med sorgebudet. Hur vet jag att du inte alltid har ljugit?

Ruben Far, vi måste få med oss Benjamin till Egypten. Jag ansvarar för honom med mitt liv. Annars förlorar vi även Simeon.

Jakob Jag ger fan i er allihop! Den enda jag bryr mig om av er är Benjamin, och just honom kräver ni av mig. Du, Ruben, är åtminstone ingen lögnare. Men händer det Benjamin något kommer det över era liv att ni har sänt mina gråa hår med sorg ner i graven! *(Aser inkommer.)* – Nå, vad är det, Aser? Har du lossat all er säd nu? Du ser mera avsigkommen ut än alla dina bröder.

Aser (till sig) Det måste vara ett missförstånd.

Jakob Vad då? Har du hittat Simeon i bagaget, eller har ni tappat bort all er säd under vägen?

Aser Vi har fått pengarna tillbaka!

Jakob Vad säger du, pojke?

Aser Allt vad vi betalade för säden har någon lagt tillbaka i packningen! Det är våra egna mynt!

Jakob Någon leker med er. Någon har spelat er ett spratt. Vad var det för folk ni egentligen hade att göra med där nere?

Levi Vi visades genast in till den högsta ministern näst efter Faraos. Han var någon sorts kombinerad jordbruks- och säkerhetsminister.

Jakob Ni får ta med er pengarna ner tillbaka och betala dubbelt nästa gång.

Aser Jag begriper mig inte på den här historien.

Dan Vem gör det?

Jakob Ni har helt enkelt ställt till det för er. Det är bäst att ni själva reder ut det. Du ansvarar för Benjamin, Ruben, med dina egna båda söners liv! Kom ihåg det!

Ruben Och med mitt eget.

Jakob Du är den enda av er jag vågar lita på. *(går. Smäller igen dörren efter sig.)*

Juda Far är vred.

Levi Och sjuk av gamla sorger.

Ruben Kom, bröder, vi måste klara upp det här. Ju snabbare vi kommer iväg, desto bättre. *(Han lyckas förmå dem att samla sig, och de går ut.)*

Scen 4. Egypten.

Kammarherren Min minister, hebréerna är här igen.

Josef Länge lät de vänta på sig. Är de nio eller tio?

Kammarherren De är tio, och den tionde är ganska ung.

Josef Då är de hederliga människor. Låt hämta gisslan, deras elfte broder, och låt dem få komma in till mig. *(Kammarherren går.)*

Nu gäller det. Hur länge skall jag kunna hålla masken? Tårarna vill tränga fram i varje ögonblick, och samtidigt som jag vill falla dem om halsen kan jag icke glömma deras svek. Mot dessa tre ohyggligt svåra sanningsroller framstår den som kall egyptisk myndighet, den enda icke sanna rollen, som den enda som kan genomföras.

(Bröderna inkommer. De bugar sig djupt och är både förlägna och rädda. Kammarherren för in Simeon.)

Josef Jag ser att ni har hållit ord, så jag har hållit mitt. Här har ni den som jag höll kvar. Och var har ni er yngste broder?

Ruben (visar fram Benjamin, en yngling) Här är gossen.

Josef Och hur mår hans fader?

Ruben Han är gammal och rätt söndersliten av de öppna såren av hans hjärtesorger, och han lät sin yngste son få komma med oss under diger vånda. Vi har köpt vår säd nu, hållit löftet och fått åter Simeon. Låt oss då få fara hem.

Aser Och här är pengar som vi återfick av misstag förra gången.

Josef Misstaget var icke vårt. Vi har behållit era pengar och ej givit dem tillbaka. Om ni har fått extra pengar är det inte genom oss. Seså, släpp av nu. Allt är gott och väl, och jag har funnit er ej vara spioner. Jag ber er att komma hem till mig på middag.

Juda Varför?

Josef Vad är det för otacksam misstänksamhet? Jag vill ge er en präktig middag som belöning för vad ni har utstått. Tror ni jag har dolkar under bordet?

Ruben Ställ nu ej till trassel, Juda. Låt oss acceptera en så generös inbjudan och därefter fara hem med både Simeon och Benjamin.

Levi Vi accepterar eder generösa gästfrihet. Vi hade icke väntat oss en sådan från en man som först anklagade oss för att vara spioner.

Josef Nej, det var ej anklagelser, endast nödvändig försiktighet, som politiken krävde. Ni var aldrig ens misstänkta, endast föremål för byråkratisk prövning.

Levi (till de andra) Han menar, bröder, att han endast följde protokollet. *(till Josef)* Vi är glada att vi därmed är så rentvådda som vi kan bli och ser med glädje fram emot en avskedsmiddag.

Josef Gott! Jag skaffar er transport. Gå hem till ert kvarter så länge. Ni blir hämtade i tid. *(Bröderna bugar sig och går.)*

Juda (till Sebulon) Vad tror du att han menar?

Sebulon Jag tror liksom du att han har något trick ännu att komma med och delar din misstänksamhet. En utländsk myndighet är ej att lita på, ty sådan menar aldrig väl.

Ruben Var inte paranoida, bröder. Kom nu. *(De går.)*

Josef Hur skall jag hålla kvar dem i Egypten? De får inte lämna mig för gott igen. Jag måste avslöja mig för dem, men det måste ske naturligt. Visserligen har jag min karriär och hela min förmögenhet i detta land, men mina rötter och mitt hjärta har ej någonsin släppt taget om den tomma brunnen där i landet Kanaan. Min framtid räddades och blev uppfirad, men den unge Josef sitter ännu kvar i brunnen. *(gråter, torkar sedan tårarna och skriver vidare.)*

Scen 5. Bröderna på väg.

Naftali Han var ju ganska trevlig, den där ministern?

Isaskar Och förvånansvärt gästfri och generös. Jag undrar om alla egyptier är sådana?

Dan Han fick till och med Juda att skratta.

Sebulon Är det sant att han är mäktigast i Egypten näst efter Farao?

Simeon Det är ingen tvekan om saken, och hans ställning är otroligt säker. Han är etablerad på livstid.

Juda Det kan löna sig att stå sig väl med en så högt uppsatt person.

Gad Men nu återvänder vi väl inte dit fler gånger?

Levi Nej, nu slipper vi det. Och Benjamin har vi med oss.

Ruben Och Simeon också.

Aser Det fattas oss bara en.

Benjamin Vem då?

Juda Tala inte om honom inför Benjamin! Är ni alldeles blåsta i skallen?

Levi Jag varsnar ofärd.

Simeon Vad är det, Levi?

Levi (*tittar menande bakåt*) Vi kommer att få sällskap.

Ruben Vem är det?

Sebulon Det är den där Kammarherren hos vår minister. Och han har beväpnat följe.

Juda Vad har nu hänt?

Kammarherren (*kommer fram*) Ursäkta mig, mina herrar, men är ni de hebreer som var gäster hos vår högste minister igår?

Ruben Ja, det är vi.

Kammarherren En pinsam stöld har begåtts i hans hus, och vi måste undersöka alla misstänkta. Jag beklagar.

Ruben Varsågod och genomsök allt vad vi har. Vi har ingenting att dölja. Vad är det som saknas?

Kammarherren Vår högste ministers dyraste bägare i solitt guld.

Juda En anmärkningsvärd klenod. Men vi är inga nedriga tjuvar.

Kammarherren Det hoppas jag verkligen. (*till sina män*) Genomsök allas packningar.

en soldat (*hittar bägaren nästan genast*) Vems packning är detta?

Juda Var hittade du den?

soldaten (*visar*) Här.

Ruben (*bedövad*) Det är Benjamins packning.

Kammarherren Jag beklagar, men ni måste följa med oss tillbaka allesammans. Inbjudna gäster som stjal hos en generös värd är en allvarlig förseelse, i synnerhet om värden är Egyptens högste minister.

Simeon Vi blir allesammans avrättade.

Naftali Kanske det är ett misstag?

Dan Tänk om någon lagt dit bägaren bara för att göra oss illa?

Kammarherren Det måste i så fall utredas.

Ruben Stal du bägaren, Benjamin?

Benjamin Aldrig i livet!

Ruben Där hör ni. Vem kan tvivla på hans oskuld? Han är vår faders enda återstående barn efter sin älsklingshustru. Om ni kvarhåller honom i Egypten mördar ni vår fader.

Kammarherren Om någon av er har stulit bägaren är det inte vårt fel.

Ruben Ingen av oss har stulit bägaren.

soldaten (*har fortsatt undersöka*) Här är också pengar undanstoppade. Egyptiska pengar.

Kammarherren Hur förklarar ni det? Varför tar ni med er egyptiska pengar utomlands?

Juda De måste vara ditstoppade av någon annan.

Kammarherren Vem då?

Juda Hur ska vi veta det?

Kammarherren Ni bara snärjer in er i era egna lögnar och brott. Det lönar sig inte. Vi är inga idioter.

Sebulon Vi är offer för en egyptisk komplott! Någon vill oss illa utan anledning!

Kammarherren Brottbegås aldrig utan motiv. Motivet kan bara finnas hos er: snöd hebreisk vinning. Ni måste komma med oss.

Ruben Vi lyder godvilligt. Det är vår enda möjlighet att kunna rentvå oss.

Kammarherren Jag hoppades ni skulle säga det.

Ruben Det här är tydligt ett försåtligt missförstånd som måste kunna klaras upp.

Kammarherren Jag hoppas det.
 Juda Kom, bröder! Vi har inget val. Den egyptiska korrektheten är obönhörlig.
 Dan Och vi som trodde att alla problem hade löst sig!
 Aser De löser sig tydligen bara för att trassla till sig igen från början.
 Dan Det verkar så. (*De går.*)

Scen 6. Hos Josef.

Josef Är brottslingarna komna? Jag är led vid deras uselhet och lömskhet! Fann man bägaren hos dem? Jag tänkte väl att de blott var förmögna till en sådan handling! Jag har aldrig sett på maken till gemenhet! Och vem av dem fann man min privata bägare hos?

Kammarherren Den yngste.

Josef De stal bägaren och gömde den hos den minst skyldiga, den ende oskulden av dem. Det kallar jag den mest beräknande illsluga brottslighet! Så visa in de skändliga hebréerna!

(Bröderna visas in. De kastar sig på golvet framför Josef.)

Otacksamma uslingar och vidriga bedragare! Jag öppnade mitt hus för er och bjöd er på bankett! Hur lönar ni er värd för det? Ni stjal småaktigt hans privata bägare!

Simeon Vad skall vi säga? Bägaren blev funnen hos oss, men vi vet ej hur den kommit i vår packning?

Josef Vet ej någon av er hur den kommit dit?

alla (*i tur och ordning*) Nej.

Josef (*till Benjamin, till sist*) Ej heller du?

Benjamin (*gråter*) Jag har ingen aning.

Josef Skäms, otacksamma hebréer! Ni vanäroar er faders hus och er nation! Ni stjal ministerns egen bägare och gömmer den hos den av er som minst kan ha försnillat den, och så förnekar ni ert brott! Hur kan väl någon i Egypten mera lita på hebréer mera efter sådan lägsta sortens skändlighet?

Ruben Gör oss till dina slavar, men vi är ej skyldiga.

Josef Jag vill ej ha er här som mina slavar. Ni är icke värda det. Allenast en av er behåller jag hos mig, den ende som jag icke kan tro något ont om, denne lille Benjamin. Ni andra får bege er hem och bort från detta land för alltid som oönskvärda och stämplade bedragare, bokförda i vår skurkbok för all tid och evighet!

Juda Store man, ursäkta mig, men detta kan vi icke acceptera. Märkliga intriger har vi råkat ut för här i detta land. Ni frågade oss om vår fader och om de två bröder som ej då var med oss, och vi sade som det var: Vår fader är en gammal man, och han har kvar hos sig sin yngste son, vår yngste broder, som var denne Benjamin. Ni bad oss föra denne Benjamin till er för att ni skulle tro oss. Vi har gjort så, ni har trott oss, och nu har det uppstått ett mysterium, en underlig intrig, som gör att ni vill hålla Benjamin hos er. Om vi beger oss hem till vår sorgtyngde fader utan Benjamin, den ende son som han har kvar efter sin älsklingshustru, efter att hans älsklingsson försvann, så skulle det ta livet av den gamle mannen, och han skulle dö av sorg, och aldrig skulle han förlåta oss, ty ansvaret blev vårt. Jag ber dig, store man, om du har någon mänsklig känsla, att ge åter denne yngling till sin fader och i stället göra mig till slav för evigt, och du får då hunsa med mig hur du vill, om du blott ger den lille Benjamin tillbaka till sin fader.

Josef Alla lämnar rummet utom jag och dessa främlingar!

(Alla övriga går. Josef blir ensam med bröderna.)

Så känner ni då ej igen mig efter tio år?

(Bröderna fattar ingenting.)

Jag är er broder Josef. Står det väl till med min fader Jakob?

(Bröderna blir förskräckta.)

Hör ni inte? Jag är Josef som ni sålde till Egypten. Låt det ej förfära er. Det skedde för att därav skulle komma lycka och välsignelse, ty fem år har det nu rått hungersnöd, och jag blev satt av ödet till att klara av den. Två år återstår ännu av hungersnöden, och jag sändes hit av Gud för att jag skulle klara er igenom den. Det var ej alls er egen vilja som bortförde mig från er; så skedde genom den gudomliga outrannsackliga försynen. Så, jag ber er, skynda hem till vår hårt prövade men sege fader, och förkunna, att hans son och Rakels Josef lever och att han är mäktigast i hela världen efter Faraos. Ni skall få leva gott här i det rika landet Gosen, och hit når ej någon hungersnöd. Vår fader, era hustrur, alla era barn och barnbarn skall förkovras här och leva gott, ty jag skall sköta om er. Ni har sett min härlighet och makt, och ni skall vittna därom hos er fader. Simeon fick pröva på att leva här som furste redan utan att han visste vem jag var, men nu har han och alla ni fått veta det.

Ruben Så pengarna vi fick tillbaka, bågaren och allt bestyr, var bara bluff och maskerad?

Josef Jag måste pröva er. Det måste ni förstå. När Juda erbjöd sig att utge sig som slav i stället för min broder visste jag, att även han, som hårdast genomförde er komplott mot mig, var nu att lita på och en human och riktig mänska. Det fick mig att smälta. Jag ber er förlåta mig de prövningar jag lät er utstå.

Juda Det är du som ska förlåta oss. Nu vet vi, att allt vad du drömde ej var blott en mammas gosses fåfänga, men endast sanna och profetiska visioner som idag har slagit in.

Josef Det finns ej något att förlåta. Skynda endast hem till Jakob! Denna nyhet måste komma fram till honom illa kvickt!

Ruben Ni hör, o bröder. Faraos minister har gett sina order, och han råkar vara vår nu återfunne broder Josef. Josef, det har icke gått en dag av dessa tio år som jag ej tänkt på dig.

Benjamin Jag lovade vår fader samma dag som du försvann, min broder, att jag skulle finna dig.

Josef (omfamnar dem alla) Ni har nu funnit mig. Låt bara fort vår fader även finna mig.

Ruben Ni hör vad vår minister säger. Låt oss skynda.

Juda Låt oss ila!

Levi Josef, vi är här med far och våra barnfamiljer inom detta år!

Josef Det gläder mig att ni nu tror på mig.

Juda Det tog oss tio år att fatta. Tillgiv oss vår dumhet.

Josef Det är mänskligt att ej genast fatta allt vad Gud presterar genom sina underverk. Men om man bara fattar Guds självklara meningar till slut så kan man klara sig.

Ruben Vi får ej dröja mera.

Sebulon Vi skall resa på rekordtid!

Dan Pappa väntar på oss!

Gad Josef, tack för att du återkom.

Josef Förlåt att det tog tid.

Naftali Vi tänkte nog att du en dag på ofattbara vägar skulle visa dig igen.

Josef Ni kom till mig. Jag sökte icke er. Det är det underbara. Det var ni som kom tillbaka till er broder.

Aser Detta är för underbart för att ej vara sant.

Dan Du sa det.

Isaskar Låt oss gå! Vår fader står med ena foten i sin grav, och vi kan ännu draga den därur!

Simeon Han kommer att föryngras tjugo år.

Juda Det har han ärligen förtjänat. Josef, vi beger oss med vårt glada budskap!
Benjamin Men vi kommer snart tillbaka!
Josef Jag kan knappast vänta tills ni kommer.
Ruben Vi kan knappast giva oss till tåls förrän vi är tillbaka här hos dig igen.
Josef Vi är återförenade för evigt. Låt oss bara glädjas.
Levi Glädjen kommer att bli nog för hela evigheten.
Josef Ja, det ser så ut.

Akt IV scen 1.

Jakob Jag tror inte ett ögonblick på vad ni säger. Ni bara driver med mig, en gammal och förpint man. Hur kan ni med? Att ni inte skäms!
Levi Hur ska vi få det fram till honom?
Dan Far är gammal.
Simeon Detta är inte lätt.
Benjamin Far, du måste i alla fall tro mig. Minns du att jag, samma dag som Juda kom med dödsbudet om Josef, sade till dig, att Josef ännu levde, och att jag skulle finna honom åt dig?
Jakob Jo, det kommer jag ihåg.
Benjamin Nåväl, jag har nu funnit honom åt dig.
Jakob Men hur är det möjligt? (*tar fram den gamla blodiga klädnaden*) Här är ju klädnaden som dränktes i hans blod av något vilddjur. Jag har aldrig tvättat den. Här är hans hjärteblod, och ni påstår nu efter så många år att han lever. Hur kan han leva när han varit så länge död?
Juda Far, han var aldrig död. Vi misstog oss. Han räddades av resande egyptier, som tog honom med sig till Egypten. Där gjorde han en sådan framgång som drömydare att han blev Faraos närmaste man. Det är sanningen.
Jakob Och en sådan sanning skulle jag acceptera från en sådan lögnares mun?
Ruben Kom själv med oss ner till Egypten, så får du se.
Isaskar Vi har kommit tillbaka med Simeon och Benjamin. Ingen av oss säger att det inte är sant. Vad begär du mer?
Levi En blodig klädnad är blott ett indicium, inget bevis. Tydligen ska man ej acceptera bara indicier.
Jakob Jag är ändå inte övertygad. Jag har vant mig vid att både Josef och Rakel var döda.
Naftali Josef har två söner.
Jakob Vad heter de? Snabbt!
Naftali Efraim och Manasse.
Jakob Efraim och Manasse. Ett judiskt och ett halvegyptiskt namn. (*smakar på namnen*) Efraim och Manasse. Varför inte? Hur gamla är de?
Sebulon De är bara späda än så länge.
Jakob Ruben, är det sant?
Ruben Det är sant.
Jakob Och skulle då en sådan glädje kunna komma till en så sorgbunden man? Det verkar ofattbart. Man lär sig älska sorgen när man sörjt för länge, den blir till en del av ens identitet, och sedan är den svår att avstå från. Den blir en dålig älskad vana och ett substitut för den man sörjer. Och så kommer ni och säger att jag aldrig har haft grund för denna sorg. Vad skall jag tro? Ni måste fatta, att det blir en svår omställning för mig. Men jag får väl fara ner och träffa honom. Annars kan jag aldrig bringa mig att tro det. Josef, Faraos minister och försörjare för hela Misraim – det låter som en orientalisk saga.
Juda Sagor blir lätt verklighet i Orienten..

Jakob Ja, det är väl så. Nå, låt oss fara! Vad är det vi väntar på? Jag hinner ej förspilla tiden mer! Jag kan ju dö när som helst! Så låt oss skynda!

Scen 2. Egypten.

Josef Jag beklagar att Faraos är dålig, men det är ej mitt fel.

Kammarherren Han kan dö när som helst.

Josef Och då blir Amenhotep i stället en ung stackars bortkommen Faraos?

Kammarherren Ja, och han har bara er att se upp till. Ni har ju skött Faraos hela regering de senaste åren.

Josef Just nu har jag viktigare saker att tänka på. Min egen lastgamle far kommer hit. Han kan dö när som helst. Han är mera för mig än all Faraos prakt och förbannelser.

Kammarherren Ni menar då med förbannelser makten. Det fanns ingen högre än ni under Faraos. Men när det blir en ny Faraos kommer han långt under er, för han har ingen erfarenhet. Jag vill bara bereda er på era plikter mot detta Egypten som blivit beroende av er.

Josef Jag önskar att jag kunde göra mig fri. (*buller utanför*) Jag hör släktingar komma.

Jakob (utanför) Var är min son? (*blir insläppt. Bröderna kommer efter.*)

(*stannar omedelbart vid inträdet när han får syn på Josef.*)

Kan ni visa mig in till min son?

Josef (reser sig, rörd) Far, det är jag.

Jakob Är du Josef?

Josef (skyndar fram till Jakob, omfamnar honom) Ja, far. Tro ej dina ögon, men tro vad du känner med kroppen och hör med din känslighets öra.

Jakob (trevar på honom) Jag kan icke tro det.

Josef Du måste. Du kan icke längre betvivla det.

Jakob Såg jag ej denne egyptiske prins prydd av guldsmycken och vita skinande kläder, så olika den gamla blodiga klädnad jag tryckt till mitt hjärta i så många gråtande klagande år, skulle jag bättre kunna förmå mig att tro det.

Josef (fixerar bröderna) Om du har sett blod som var mitt har du bara sett lögn.

Jakob Men varför är lögnare då så övertygande om de är dåliga nyheter? Varför tror människan lättare på onda nyheter än glada budskap?

Josef Därför att lögnare liksom bedragare lättare har för att göra sig gällande än deras offer, som bara trycks ned.

Jakob Likväl tycks du i sanningens namn ha arbetat dig upp.

Josef Så du tror nu att jag är din Josef?

Jakob Jag tror ännu ej mina ögon, men öronen ljuger ej, så som du sade. Jag känner igen denna röst, denna ödmjuka tillgivenhet, denna själsliga renhet och denna profetiska känslighet som även utmärkte Rakel.

Josef Välkommen till ditt nya hemland, min fader, och ni även, bröder. Jag menar det verkligen. Nu är det gångna förgätet med alla dess prövningar. Nu börjar framtiden. Hur många är ni inalles?

Juda Vi är cirka sjuttio personer. Vi har många söner och döttrar och hustrur och bihustrur, svärdöttrar, svärsöner och även barnbarn.

Josef Egypten skall gärna försörja er alla, ty detta är slutet på många års hungersnöd. Världen har ej i sju år hungrat så efter bröd som jag ensam har hungrat ihjäl efter er, min familj. Nu är äntligen blodflödet stillat från mitt gamla hjärtasår.

Juda Menar du att allt är glömt?

Josef Skulle jag annars säga det, jag, som har det högsta ansvaret över Egypten?

Kammarherren (återkommer) Ers nåd, ni har viktigt besök.

Josef Det kan ej finnas något besök mera viktigt än det jag har nu.

Kammarherren Det är tronföljaren. Han är ensam.

Josef (*inser situationen*) Jag ber er, min fader, och ni, mina bröder, att låta mig få tala ensam med tronföljaren.

Ruben Är det viktigt?

Josef Det kan gälla världen och era livs framtid.

Juda Vi går, men vi står nu och allt framgent till ditt förfogande. Kom, låt oss dra oss tillbaka. (*Juda förmår Jakob och bröderna att dra sig tillbaka.*)

Kammarherren Ers nåd, Amenhotep, tronföljaren. (*går ut.*)
(*Tronföljaren inträder, en ung spröd man.*)

Amenhotep Förlåt mig. Din fader har kommit, men min har gått bort.

Josef Vad säger du?

Amenhotep Farao är död. Endast jag vet tills vidare om det.

Josef Och därför har du sökt upp mig?

Amenhotep Jag blir Farao nu, men all makt ligger i dina händer.

Josef Jag är nummer två. Det är Farao som äger all makt i landet. Vem Farao är spelar ej någon roll. Om det härmed är du har du ensam all makt här i landet.

Farao (*slappnar fullständigt, blir plötsligt helt okonventionell, sätter sig ledigt på en av de vanliga stolarna*) Så talar den klokaste mannen i världen. Jag har just förlorat min fader, en gudomlig Farao, men jag har funnit en annan i stället, som är mer än bara en Farao, ty han är bara en människa.

Josef Smickra mig inte, ers höghet.

Farao Jag har alltid gett noga akt på dig, Josef, Egyptens försörjare och enda ordningsman. Du har från början till slut varit framgångsrik och klok dessutom. Det är en ovanlig kombination. Jag har alltid beundrat dig. Lär mig din hemlighet.

Josef Ingenting av vad jag vet eller kan är en hemlighet.

Farao Inte ens din religion?

Josef Allra minst.

Farao Jag vet bara att du har en annan gud än alla andra.

Josef Nej. Skillnaden är bara den, att vi inom mitt folk accepterar blott en enda Gud, som är universell, medan andra folk tillbeder hur många gudar som helst.

Farao Därför har vi sån oordning i religionerna. Är då er ende gud ordningens gud?

Josef Det kan man kanske säga.

Farao Det låter förnuftigt. Så låt oss tillsammans införa den Guden i detta land och i all världen. Låt det bli vårt stora program.

Josef Du är ung och har ej mycket tålamod. Jag råder dig till försiktighet.

Farao Jag är ju Farao och såsom sådan gudomlig och enväldig. Vad skulle jag vara rädd för?

Josef Ditt lands traditioner och dessas förvaltare prästerna.

Farao De är en flock idioter.

Josef Men om du kör över dem har de resurser att vända allt folket och landet mot dig, och du kan då bli utplånad ur landets minne. Så genomförs ej ambitioner.

Farao Hur skulle du göra i stället? Ödmjuka dig för dessa tröghjärnor, krypa och slicka dem i deras arsel?

Josef Det finns bara en politik som är vettig. Det är kompromisser. Försök gärna införa monoteismen, men låt de som vill få behålla sin polyteism.

Farao Jag har lyssnat till detta lands klokaste man, han har gett mig ett råd, jag skall följa det, men frågan återstår hur.

Josef Jag förmodar att du menar hur man ska få alla polyteister att omfatta den ende Guden?

Farao Du läser korrekt mina tankar som du tyder drömmar. Jag måste ge den ende Guden ett namn som kan lätt accepteras av alla egyptier.

Josef Vår Gud har ej något namn.

Farao Då är det hög tid på att han får det. Vem är mest gudomlig av gudarna här i Egypten? (*funderar*) Det är icke Amon. Han är för materialistisk. Det måste bli Aton, den skinande solen!

Josef Men det är en avgud.

Farao Du bad mig själv att kompromissa. Från denna stund är i Egypten vår ende Gud Aton, den universelle och Ende bland gudar. Och det skall bli statsreligion. Så långt kan jag förföra egyptierna.

Josef Var blott försiktig. Du är en begåvad ung man som lätt kan bli bedragen av världen, som ej tolererar genier.

Farao Vad spelar väl det för roll, om jag har rätt?

Josef Du har rätt så till vida, att offrena endast i längden har rätt. Men det är mer politiskt att ej bli ett offer.

Farao (reser sig) Jag kan icke bliva ett offer så länge du lever, ty du är den klokaste mannen i världen, och jag följer dig.

Josef Men jag kanske dör före dig. Jag är långt äldre än du.

Farao Jag tror snarare att det är jag som dör långt före dig, ty jag har en klen hälsa. I så fall får du nöjet att utvärdera hur mitt stora reformationsförsök avlöpte.

Josef (fattar hans hand) Jag önskar dig lycka till.

Farao Tack. Det behöver jag. Men jag kan ej frukta något så länge jag lever.

Josef Låt oss båda två leva länge tillsammans.

Farao Det hoppas jag också. Farväl, folkförsörjare Josef! Sköt nu om din egen familj. (*går*)

Josef (sätter sig) Och det vet nog Gud att blir ett mycket digrare arbete än att tvångsomvända världen till monoteism.

Akt V scen 1. Faraos hov.

(Farao sitter på tronen med den vackra Nefertiti. Fanfar. Han reser sig.)

Farao För in fader Josef och hela hans släkte!

(*Dörrarna öppnas högtidligt för Josef och alla de andra hebréerna.*)

Välkomna, hebréer, till ert nya hemland Egypten! Du ensam, allvise försörjare Josef, har räddat ett oöverskådligt tal av mina landsmäns liv genom din vishet och framsynthet, ekonomi och organisation, och du skall därför lönas med det bästa landet som finns i Egypten, det bördiga Gosen, åt hela ditt släkte och all deras avkomma. Dig har vi ensam att tacka för allt, och då även för vår nya statsreligion. Vi har avskaffat gudar, onödiga tramsiga myter, omänskliga avgudar och andra absurditeter (*missnöjt sorl hos en del,*) och har nu en enda allsmäktig Gud att ensam ge hela äran för allt universums beständighet och underbara enhetlighet. Aton, den bländande solen, den ljuskälla som ger allt liv, denna källa till värme och skönhet i hela naturen, är nu etablerad som vårt lands och all världens ende allsmäktige Gud. Därför har jag bytt namn. Jag är ej längre Amenhotep utan Ekhnaton, den för vår Gud välbehaglige.

en överstepräst Ursäkta mig, men är detta förståndigt? Kan man utan vidare stryka ett streck över tvåtusenåriga religionstraditioner, som fastnat så djupt i vår fromma kultur? Om hebréerna har givit upphov till en sådan revolution kan jag ej annat tro än att både hebréerna och Atons kult får ett ont och brått slut.

Farao Ni skall alla med åren förstå att en monoteistisk kultur är det enda förnuftiga. Ge er till tåls. När ni ser resultatet av Atons inflytande skall ni bli nöjda.

Kammarherren Vad säger försörjaren Josef om en sådan reformation?

Josef Jag har själv tillrätt Farao att gärna införa monoteismen men utan att avskaffa polyteismen.

Farao Försörjaren Josef vill därmed ha dubbelmoral. Men han är icke Farao, och den gudomliga Faraos makt måste ha konsekvens. Vi kan icke ha både en enda Gud och alla avgudar samtidigt. Det vore blott att dra löje från början på oss och vår reformation. Nej, vi måste ha allt klart från början och få allting genomfört genast, ty annars så snubblar vi bara på vägen.

Munskänken (avsides) Men risken av att kräva allt på en gång är att man ej får annat än fan för det. Krav måste mötas med motstånd – det är en naturlag och som sådan fullständigt mänsklig.

Potifar Ursäkta, men är ändå ej vår försörjares råd ganska klokt, att förvisso tillåta en enda Gud men ändå ej amputera kulturen?

Farao Så är ni då blinda och inkompetenta, hopplösa och barnsliga tröghjärnor alla. Ska jag då helt ensam dra lasset och tvinga er alla att följa min vilja? Ni gör mig besviknen på er såsom människor. Jag vill ej vara en ensam gudomlighet för er. Förstår ni ej, att vad jag vill är att göra er alla till gudar?

Nefertiti Min man, de förstår ej din godhet. Behåll din gudomlighet, genomför hela din monoteism, men försök inte att övertyga ditt folk om att de kan bli lika förståndiga människor som du.

Farao Skall jag då ej bemöda mig om att Egypten förstår mig?

Nefertiti Om du tror att de kan förstå dig så gör du dig skyldig till blind överskattning av dem. Det förtjänar de icke.

Farao Du menar att mänskoförakt då är bättre?

Nefertiti Tyvärr är det mer realistiskt.

Farao Vad säger du, Josef, försörjaren?

Josef Jag måste delvis tyvärr ge vår landsmoder rätt. Inte alla kan fatta Guds väsen, och de få som kan förstå Gud måste även tyvärr bli delaktiga av hans allsmäktighets omänsklighet.

Farao Är det bättre då att skrota monoteismen, behålla allt flum och förlora sig själv genom att vara mänsklig?

Josef Jag fruktar, min son, att ditt land och ditt folk kommer alla att vara av en sådan mening.

Farao Men då är ju din ende Gud utan mening!

Josef Nej, det är han aldrig, men meningen kan vara svår.

Farao Jag har märkt det.

Josef En fullständigt säker makt kan aldrig bli populär. Den blir odräglig genom sin självgodhet.

Juda Ja, det fick du minsann uppleva, Josef, som äkta hebré.

Farao Likväl vill jag försöka att få denna monoteism etablerad, hur svårt det än blir, för jag finner den vara förnuftig. Jag tror att all världen kan vackert förenas i fred om blott denna centralidé omfattas, tanken på en enda Gud. Det är roten till universalmonarkin.

Josef Jag skall gärna försöka att hjälpa dig.

Farao Nej, Josef, jag är det som hjälper dig. Det är din och ditt släktes idé. Jag för fram den och gör den politisk och omvandlar den till ren statsbyggnadskonst. Det blir säkert ett experiment, men det kan ej bli dödfött. Det kan möta motstånd och göra martyrer, men jag tror ej att det kan misslyckas.

Översteprästen Vi får väl se.

Farao Jag tar initiativet till någonting gott. Om jag faller på vägen och initiativet besegras så var det för att denna godhet bemöttes med ondska. Ty godheten är alltför god för att kunna besegra det onda, och ondskan är på samma sätt alltför ond för att icke besegra det goda. Och därför är allt liv behärskat av döden. Men därför just tillväxer godhetens liv ständigt till större höjder och styrka, ty detta totala slutgiltiga nederlag, som måste komma, är just vad som sporrar den och

får den att sträva vidare. Jag fruktar inte en enda av er, byråkrater och knäppskallar, ty jag har Josef, om så det är den enda vettiga mannen i riket tillsammans med mig.

Kammarherren Och när Josef är död?

Farao Jag dör långt före honom.

Översteprästen Och när ni har dött båda två och är borta och glömda?

Farao Herr överstepräst, vi stackars godtrogna idealister är ej länge borta och glömda, ty vi kommer alltid tillbaka, om inte för annat så för att se till att ni tröghjärnor, som av ren dumhet och okunskap icke förstår vad som är bäst för er och för världen, och som ej kan inse konstruktivitetens självklara princip, raskt blir bortglömda, utslängda och helst utvisslade för att ni spelar så dålig teater.

Översteprästen Men är då ej Farao själv blott en fåfång aktör?

Farao Jo, den allra fåfångaste, men ni är alla beroende av mig.

– Kom, Nefertiti. Låt oss nu gå hem från det här fjanteriet till hov och i stället se till vår familj, som är långt mera viktig än all makt i världen.

Nefertiti Nu sade du äntligen någonting vettigt.

(Farao inleder utgången med Nefertiti, Josef och hebréerna.)

Sedan följer Potifar, Översteprästen, Kammarherren och de övriga.)

Slut.